

Cristina GHERGHES

INDIVIDUAL BETWEEN BEING AND NOT BEING SUBJECT TO PUBLIC INTERNATIONAL LAW

Keywords
*Individual person,
A subject of international law,
Public international law*

Abstract

The individual was the subject of many discussions and doctrine. Thus, on the one hand, there are authors who recognize the individual as a subject of public international law, and on the other hand authors who refuse to recognize this quality. The problem that I tried to develop in this paper is whether the individual, as an individual, can be assigned or not a subject of international law, given that, according to some authors state is just a fiction, an instrument for promoting the collective interest and its acts are accomplished through individual and the rule of law can not be a smart address that you are able to understand and comply, as the individual. And in parallel, we view those authors who believe that while the individual does not have international legal personality, He benefits from a certain status in international law through the availability of states to work together and engage to promote human rights. But only as individual legal norm addressee and therefore does not involve the subject of international law. The individual should be simultaneously not only the recipient but also the creator of the norm, yet unrecognized role. But the individual cannot ignore, however, the benefit of a particular state through the state because he participates in the creation of international law.

Problema dacă individul poate avea sau nu calitatea de subiect de drept internațional, constituie obiectul a numeroase controverse doctrinare. În acest sens, în literatura de specialitate sau exprimat două poziții. Pe o poziție se află autori care recunosc individului o asemenea calitate, iar pe o alta, autori care refuză persoanei fizice orice loc în ordinea juridică internațională.

Printre primii susținători ai tezei conform căreia individul poate fi considerat subiect de drept internațional este Georges Scelle. Autorul susține teoria sa, pornind de la ideea că statul nu este decât o ficțiune, un instrument pentru promovarea interesului colectiv, iar actele sale sunt aduse la îndeplinire prin intermediul individului. Prin urmare, G. Scelle susține că, doar acesta din urmă ar putea fi singurul subiect al dreptului internațional public. Alături de G. Scelle putem menționa pe Nicolas Potis și Leon Duguit care au afirmat de asemenea, că numai indivizii pot fi subiecte de drept. Ei susțin că regula de drept „nu se poate adresa decât unei inteligențe capabile a o înțelege și a i se conforma” (Anzilotti, 1929). Majoritatea autorilor din perioada interbelică, resping această teorie, însă eacapătă tot mai mult adepti în literatura juridică europeană de după cel de-al doilea război mondial.

Leon Duguit consideră că statul nu poate fi considerat a fi o persoană juridică și nici o persoană suverană, ci doar un produs al unor diferențieri sociale între clase, guvernați și guvernanți, prin urmare între indivizi și nu există o altă personalitate distinctă, ci doar un federalism al claselor. În favoarea tezei că individul este subiect de drept internațional se aduce ca argument, faptul că acesta este subiect al răspunderii penale prevăzute în dreptul internațional, este beneficiar și destinatar al normelor din Convențiile internaționale ce privesc drepturile omului și prin urmare poate declanșa acțiuni în fața instanțelor internaționale, recunoscându-i-se calitatea procesuală activă la fel cum o are și pe cea pasivă (Dumitrescu, 2008).

O serie de situații noi aparute în relațiile internaționale după cel de al doilea război mondial, au atras din nou atenția asupra acestei probleme, referitoare la posibila considerare a individului ca având calitatea de subiect al dreptului internațional ori atribuindu-i doar anumite drepturi sau obligații în raporturi juridice.

Printre situațiile juridice invocate ca argumente în favoarea acestor teze sunt menționate sentințele Tribunalului Internațional de la Nurenberg și Tokio prin care au fost condamnați criminali de război sau persoane care au comis crime împotriva umanității, ca și faptul că drepturile refugiaților

sunt protejate direct de către un organ al O.N.U – Înalțul Comisariat pentru Refugiați.

În domeniul ocrotirii internaționale a drepturilor omului sunt evidențiate, de asemenea, acele prevederi în conformitate cu care individului i se recunoaște, în anumite condiții, calitatea de parte în fața unor instanțe internaționale.

Dreptul internațional a instituit, în diverse stadii ale dezvoltării sale, capacitatea juridică, mai întâi unor categorii determinate de persoane fizice, iar apoi persoanelor fizice în general (Nguyen, 1975)

Aceasta rămâne însă limitată la materiile în care dreptul convențional le conferă în mod direct drepturi și obligații; la materia penală internațională; la materia protecției internaționale a drepturilor omului

Primele două materii menționate sunt relativ centralizate în sistemul juridic internațional, cuprinzând norme imperative, opozabile *erga omnes* și mecanisme instituite în vederea garantării aplicării dreptului internațional (Constantin, 2010).

După opinia profesorului Valentin Constantin (2010), în afara acestor domenii, persoanele fizice nu se pot prevala în plan internațional de drepturile pe care le recunoaște dreptul internațional, împotriva statelor care le violează. Propriul lor stat funcționează ca un ecran între persoanele private și dreptul internațional și doar prin mecanismele protecției diplomatice particularii își pot asigura reparații în ipoteza în care drepturile lor au fost violate în afara frontierelor. Așadar particularii nu pot antrena statul pe teritoriul căruia le-au fost violate drepturile în proceduri jurisdicționale internaționale, pentru că nu posedă capacitate procesuală, nu posedă ceea ce în dreptul internațional se numește *locus standi*. Evident însă că rămâne deschisă jurisdicția internă a acestor state.

O atitudine benevolă, adică o aplicare directă extinsă a dreptului internațional în sistemele de drept intern, ceea ce ar determina ca, prin „dedublare funcțională”, organele de stat să funcționeze în mod efectiv ca organe ale dreptului internațional, este direcția cea mai sigură în care se poate avansa pentru a asigura efectivitatea obligațiilor *erga omnes*. Deoarece, susține tot profesorul Valentin Constantin, centralizarea internațională poate fi eficientă la nivel regional, însă este materialmente imposibil să construiești instituții universale care să garanteze internațional drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor sau reprimarea efectivă a delictelor internaționale. Recunoașterea expresă a caracterului auto-executoriu al convențiilor existente și armonizarea legislațiilor penale din sistemele de drept intern ar putea fi primii pași rezonabili în această direcție.

Persoanele private sunt *subiecte limitate* ale dreptului internațional atât *ratione materiae* cât și *ratione temporis*, *ratione loci* și *ratione personae*. *Ratione materiae*, persoanele private sunt subiecte limitate la domeniile în care dreptul internațional le recunoaște calitatea de titulari de drepturi și /sau de obligații internaționale. *Ratione temporis*, atunci când prin acte internaționale li se recunosc anumite drepturi limitate în timp, de pildă exercițiul internațional al unor drepturi este circumscris duratei tratatului internațional care le este izvorul. Cu alte cuvinte, exercițiul drepturilor încetează odată cu un termen prevăzut în tratat sau prin extincția tratatului.

Ratione loci, atunci când li se recunoaște o capacitate limitată în spațiu, de exemplu în cadrul regional și *ratione personae*, atunci când existența capacității internaționale depinde de statutul lor personal. Aceste limitări pot opera *ut singuli*, fie cumulativ.

Din perspectiva analizei sistemului, multiplicarea subiectelor în dreptul internațional, nu prezintă importanță.

„Intrarea în sistem a unor categorii de subiecte care nu sunt implicate în procesul de creație normativă nu afectează sistemul juridic internațional. Noile subiecte cu capacitate juridică specială se încadrează într-un anumit tip de regim juridic, care prin construcție instituțională, poate deveni un sub-sistem, de exemplu, (...) sub-sistemul european de protecție a drepturilor fundamentale)” (Constantin, 2010, p. 270)

Concluzionând cele expuse mai sus, așa cum menționează și autorii Bruian, Osmochescu (2009), dreptul internațional prin natura sa interstatală, exclude un raport direct între normele sale și persoana fizică. Individul nu apare decât ca beneficiarul mediat al unor norme și nu ca subiect activ. Prin urmare, individul nu participă la procesul normativ internațional, la raporturile juridice interstatale, decât în calitate de organ sau reprezentant al statului. Individul nu este nici destinatar direct al normelor juridice interstatale. Deși în anumite situații, persoana fizică poate fi titulara unor drepturi și obligații în raporturi juridice directe cu anumiți subiecți de drept

internațional, nu este de ajuns pentru a-l califica subiect al acestei ramuri de drept.

În consecință, având în vedere modul în care persoana fizică apare și acționează în anumite situații, în funcție de dispozițiile unor tratate internaționale, putem afirma că, dacă individul are personalitate juridică internațională, el beneficiază totuși de un anumit statut în dreptul internațional. Se poate conchide că, deși individul nu are personalitate internațională el beneficiază de un anumit statut în dreptul internațional, ca urmare a disponibilității statelor de a colabora între ele și a se angaja să promoveze drepturile omului. Dar calitatea lui de destinatar nu o implică peacea de subiect de drept internațional, deoarece individul ar trebui să fie concomitent, nu doar destinatar, dar și creator al normei, rol nerecunoscut individului. Individului însă nu i se poate ignora, așadar, beneficiul unui statut anumit, deoarece, prin intermediul statului, indivizii participă și la crearea dreptului internațional. Nu pot fi ignorate evoluțiile de la nivelul dreptului comunitar, în care persoana fizică este recunoscută ca subiect de drept alături de state și alte persoane juridice, precum și evoluțiile legate de crearea noii Curți Penale Internaționale cu caracter permanent (Buruian, et.al p.145).

BIBLIOGRAFIE

- [1] Anzilotti, D. (1926). *Cours de droit international*, Paris
- [2] Alexandru, B., Osmochescu, N., Dorul, O., Arhiliuc, V., Gamurari, V, Sârcu, D., Suceveanu, N., (2009) *Drept internațional public*, ed. a-III-a : Chișinău
- [3] Constantin Valentin, (2010) *Drept internațional public*, București : Universul Juridic
- [4] Dumitrescu L., *Poziția individului în raporturile juridice internaționale*. Disponibil la: <http://drept.ucv.ro/RSJ/images/articole/2008/RSJ3/06Dumitrescu.pdf>
Consultat/accesat : 23 februarie 2017